

Das Latweeschu lauschu draugs.

1837. 28 Oktbr.

43ste lappa.

Taunas sinnaß.

No Rihgas puffes. (Oktobri). Arri mehß jau effam prohwejuschi feht rudsus ar meescheem samaitus, bet ne warram wis fazzih, ka isdewufchees labbi. Meeschi usnahze tik retti, itt kà isstahditi, un nahfufuschi pilnà augumà, bija pilni smilgu un lahfsch' ausu. — Rudsi gan arri bij' fanahfufuschi un kad meeschus pflahwe, jau bij' labbi steepufchees, bet — ne tik beesi, kà waijadseja. Oherà gaddà (pagahjuschá wassarà) gaidijam, kas gan ihsten' buhs ar teem. Bet — tik ween rettàs weetàs bij' labbi, zittur, kà mehds fazzih, wiffus stohbrus warreja skaitiht un wahrpas itt sikhkas lihgodamahs starp smilgahm. — Ne sinnam, woi semme wainiga (ta gan bij' isstrahdata, kà jau ar ween'), jeb woi schis widdus ne buhs preeksch tam isdewigs. — Gribberum labprahnt sinnaht, woi ne arri fur zittur pa Widsemmi un Kursesemmi scho leetu jau prohwejuschi un kà tur isdewahs.

N. L.

Is Widsemmes. Raut gan zeenigi mahzitaji un zitti Kristus draugi dauds puhlejahs, Latweeschus pee skaidrakas atsichschanas west, un us prahnta zillafchanu skubbinah; tad tomehr, Deewam shehl! wehl naw wiffàs mallàs isdewees to wezzu mahnu, pestelu un burwju tizzibu isdeldeht; un ne ween dauds nemahziti semmes = laudis, bet arri daschs labbi mahzihßs un skohlehts Latweets atrohdaßs, kas tai wezzai tehwu eerafschai, pee burwjeem un sikhneekem paligu mekleht, wehl ne atsazzija, un tà sawu firdi tihfschi tai labbakai sinnafschanai aisflehdß. Rahdas fwehtdeenahs rihrà, kad pat labban taifijamees, sawu rihra luhgschanu turreht, eeraugam pee wahrteem smuffus wahgus ar itt staltu sirgu, bet brauzejs schlitte apmaldijees; jo labbu brihdi skattijahs apfahrt, itt kà ne sinnadams, fur braukt. — Pehdigi iskahpe no wahgeem un nahze eekschà. — Bija jauneklis, no warr buht 18 gaddeem un pehz Wahzu kahrtas apgehrßs. Pats rentes = kungs winnam gahje pretti, un laipnigi waijaja, kas tam patihß, un jauneklis, labbi wahziffi runnadams, prassija zellu us to semneeku ne tahl ng muishas, pee kurre — wezza feewa dsihwo, ko tumfschi laudis par leelu ahrsti un sikhneezi a tsihß, bet no kurras mehß, kas paschá muishà, un wiffi zitti, tè tuhwmà dsihwodami zilweki, sinnam, ka winna tik pat dauds warr palihdseht, kà wiffi zitti tahdi sikhneeki, prohti — neneeka! — Wai tah-

deem wezzakeem, kas tahs jaunās dwehseles, ko Deems winneem ustizzejis, tih-
schi us grehku zekkeem maldina! — jo ne warr tizzeht, ka pats jauneklīs us tah-
dahm dohmahm buhs nahzis; buhs laikam no wezzakeem sūhtihst. D. St — m.

Warr gan arri buht, ka jauneklām pawiffam zits darbs pee ta semneeka
bijis, ne kà to sihlneezi apmekleht un isprassihst. Tatschu labpraht scho sinu
fluddinajam, lai zitteem zilwekeem par mahzibu.

Is Turku semmes. Ka arri tannis mallās Deewa gaismina jau sahē
atspihdeht, to ihpafchi warr nomanniht no diwahm pawehleschanahm, ko ne fenn
tur islaide. Ta pirma sakka: Turku Keiseram effoht arri zitti appafschneeki, kas
ne turrahs pee Turku tizzibas; bet schē tatschu effoht gohda - laudis; tapeh; lai us
preekschu ne weens wairs ne drihstahs, winnus lammahē par krist-
funneem. — Ta ohtra mahja: zilwekam ne effoht wis weffeligs, mas
kustetees un dauds gulleht. Tatschu lihds schim Turkeem ta nelabba mohde
bijuse, ka drihs wissu zauru deenu ar peewiltahm kahjahm us saweem leeleem
spilweneem un dekkeem flaisstijahs semmē un tã arri pawiffam mas staigajufchi. Wet
zaur to wiini ar laikū arri palikkufchi dauds wahjaki pahē teem kristiteem lau-
dim. Tadeht Keisers taggad pawehlejoht, lai katrs saimneeks fēw tuhlin krehplūs
sagahda, jo pa deenu wairs ne effoht brihw, zittadi ne kà us krehpleem sehdeht.
Zik preeksch nakts duffeschanas warroht palikt teem, kam patihk, tee wezzi spilweni.

• Rehnisch us weenu gaddu.

Saklama puffe.

Kohēti baggats un labs kungs, gribbeja labbu firdi rahdiht weenam no fa-
weem wehrgeem, kas tam labbi patihkams bij, un to leelā laimē zelt. Ut-
laide winnu par brihwu, un winnu baggati apdahwinajis ar wiffadi waijadfigahm
jaukahm leetahm, ar dauds mantahm, tikpat ar naudas pulku, fataisija ihpafchu
kuggi preeksch winnu, un fazzija tad tã: "Schis kuggis tew peederr, ar wissu,
kas tur eekschā; eij nu ar to pa pafauli, un melle fēw pascham patihkamu wee-
tu, kur dsihwoht, lai buhtu kahdā semmē jeb pafaules mallā buhdama; redse-
schu, ko darriht, un kà tew klahfees; bet labbu laimi tew wehledams, wehleju
it no wiffas firds." — Preezigs wehrgis, "paldeews" fazzijis labbam kungam,
dohdahs us sawu kuggi un nu prohjam. Zik ko leelā pafaules juhā nahzis,
zēkshs breefmiga auka; schi dsenn kuggeli gan schā, gan tã, dragga un pohsta
winnu ar katru brihdi jo wairaf, un gallā weefulis to fatwerr ar stikli un us-
fweede winnu fellā us kahdu fallu. Muhfu wihrs gan dsihws, ir atspirgst pa
masam no leelahm isbailehm un sahpehm, bet wiffas winna leetas un drehbes,
dahrgas mantas un nauda irr noht, un — ne sinas wairs no tahm. Zē nu
atkal nabbags, un wehl bes drauga, bes paliga, ne sinnadams, kas nu ar winnu
bush, nei kur pats taggad irr. It ne kahdas pehdas no zilwekeem tai weetā un
juhmallā, kur taggad bij; jau dohmaja, ka tē tukschneffis glufchi bes eedsh-

wotajeem. Ur behdigahm dohmahm faudamees, winsch sah! staigah! us laimi, peh; paliga mekledams, bet pats ne sinn, fur eet, fur ne eet. Tà labbu gab-balu gahjis, usnah! us ihsti eetaisitu leelzeku. Scho usnem ar preeku, un at-kal labbu gabbalu nostagajis, arri eeraug no tablenes pateesi leelu pilsehtu. Nu nemmahs drohschu firdi, un wissu labbu zerredams, nu muddigi steidsahs turpu kluht. — Bet nu brihnums pah! wisseem brihnumeem! — Turwaki klah! nahjis pee paschas pilsehtas, rang, leels kauschu spehks nah! schain prettim, neisffaitams pulks pilsehtneeku; schee winnu eeraudsijufchi, tezzinus scham pee-ffreij klah!, un ar leelu gawilechanu tudal wissapfahrt winnu. Pats kà ap-stulbis, paleek stahwoht par widdu. Nah! tad no pulka ihpaschi un it brangi isgehrbti preeka- un gohda-wehstneffi; tee isfauz fleegdami ar stipru balsi un trummetu skannu: Rauguet, lautini, schis irr juhfu Fehninsch un waldineeks! — Us scho wahrdu wiss kauschu pulks apfweizina muhsu zetta wihru par sawu Fehniu, pafannahs, gawile un pawadda winnu tudal us pilsehtu, kas jau gohdam ispuschfota rahdahs preeksch winna azzim, it kà kahdà leelà preeku jeb swehtku deenà. Niswedd winnu paschà Fehnina pilli; tur winnam ap-leek Fehnina purpura mehteli un baggatas drehbes; usleek winnam Fehnina selta Frohni us galwas, eedohd winnam waldneeka zepteri rohka, un sehndina scho us paschu baggatu brangu waldischanas sehdekli jeb trohnu. Tad nah! paschi pir-mi un augstaki lungi, ministeri, un walts augsti rahs lungi un runnas lungi, swehrina to jaunu Fehniu, un tad atkal winnam swehre wissas tautas weeta un wahrdà to pawalstneeku un klausischanas swehrestibu.

Jaunais Fehninsch eesahkumà nudeen pats ne sinn, woi sapni redsejis, woi pateesi tà irr, kà azzis un aufis scham teize. Bet kad jau kahdas deenas it teescham pats bij' waldijis, tad prahstigs wihrs tà dohmaja sawà firdi, pats jautadamees: kas gan warr buht wissas schahs leetas, fo te peedsihwoju? kahds padohms te? un fo jelle pats Wissuaugstakais tur debbesis no mannim gribb, ka winsch tà ar mannim darra? kahdu gallu gan mannim nolehmis? — Ur schah-dahm dohmahm deen' un nakti weenadi ween mohzidamees, winsch gribb ihstu taisnibu par to sinnah! Tad arri sauze weenu no augstakeem runnas fungeem, fo jau bij' nomannijis paschu gudru un taisnu no wisseem, kas scham tik lab-bi, kà kahds lihds-waldineeks allasch pee rohkas bij'. Us scho nu fazzija tà: "Draugs, fakki man jell luhdsams un it no Deewa teefas: Kurfsch man zeh-lis jums par Fehniu? No kurrenes nah!, ka pasfaule mannim klaufa? Un kas tad us preeksch-deenahm ar mannim buhs? Woi weenumehr tà buhs un paliks, kà taggad irr un eet? —

Augsti zeenijams Fehninsch, — tà atbildeja scham nu gohdigs un deewabih-jigs runnas lungs — to jums buhs sinnah!, ka kessad it wezzòs laikòs schahs fallas eedsihwotaji, kas bijufchi it sawada garra tauta, schehligu Deewu luhgu-schi, lai winneem atfuh!ta il gaddus kahdu Uhdama dehu (zilweku) schurpu, un tas lai pah! winneem walda tai gaddà. Wissuspehzigais paflausija winnu

luhgſchanu, un no ta laika rohdahs pee mums ifgaddus kahds zilweks tai rafchâ deenâ. Lautini to ſinnadami, jau gaida, tam muddigi prectim ſfreiij, tif kâ co eerang, kâ pats effi redſejis, atſiſt un peenem wiannu tudal par ſawu peederrigu waldneeku; bet wianna waldifchanas laiks ilgafi naw, nei warre buht, kâ tiffai weens pats un weenu weenigais gads. Rad tas pa gallam, tad arri Fehnina ſpehks un gohds pa gallam, tad wiannu noſweeſch no walſts krehſla, nogehribj wiannam Fehnina drehbes, atnem wiannam wiſſas waldneeka gohda ſihmes, usmauz; tam atkal ſawas wezzas drehbes un rupjas luppatas; tad nahk nifni, neſchehligi ſaldati, tee wiannu aiswedd, woi ſchis gribb, woi ne gribb, us juhrmallu, eefweeſch wiannu laiwâ, kas tur jau preekſch wiannu ſataſita; ar ſcho wiſch aisnahk us zittu ſallu, kas mums tif labb kâ tuffchneffis, ko ne weens no mums wehl redſejis ar azzim, nei arri kahda ſinna mums no turrenes nahjis ar kahda, kas no turrenes buhtu ſchurpu atkal atpakkat nahjis us mums. Tad nu tas pats, kas ſche preekſch kahdahm deenahm wehl leels warrens Fehniſch bijis, tas tur ne atrohd ne pawalſtneekus, nei kahdu draugu, kas wiannu warretu eepreezinahk; bet tur gan wiannam gruhſti klahjahs, un ſahpu un ſauna-pilna dſihwoſchana tam tur irr.

"Woi tad tee Fehnini, kas preekſch mannu laiku tē waldiju-ſchi, to ne ſinnaja, kahds gruhſts liktens un kahda nelaimē teem gaidama, kad wiannu waldifchanas gads tē pa gallam buhs?" Zâ praffija Fehniſch wehl ſawu gudru runnas lungu un lihds-waldneeku, un ſchis tam arbildeja: "Sinnaja gan; bet wiannu azzis bij apſchibbinatas no Fehnina leela ſpohſchuma, un prahts winneem kâ apſtulbohts un pahrnemts woi paſchkeebts no brihnum' leela laiziga gohda un warra, ka tee ne paredeja to nahkamu laiku, ne to gan labpraht gribbeja peeminneht. Tee tudal padewahs tiffai preekeem un ſahrumeem pa gallam, bij kâ apreibti no ahtras leelas laimes, ko nu no weetas luſtedamees baudija, tâ ka ne dohmaja us to, ſew paleekamu laimi gahdaht arri us preekſchdeenahm. Paſcheem ne mannijoht, laimes laiks lihds ar waldifchanas gaddu teem paſteidsahs us gallu; tē jau beidsama deena bij klahk, un wehl ſchee ne bij it ne neeku darrijufchi, nei ſagahdajufchees, ar ko buhtu warrejufchi nahkamu nelaimi nowehrſt, woi ſew paweeplinahk to gruhſtibu tur zittâ ſallâ, neba wehl ar ko ſawu dſihwibu tur jauku un patihkamu darriht. Ak ne; us to ne dohmaht ne dohmaja, zaur to ween, ka wiſſi prahti teem bij pahrnemti no waldifchanas brangumeem un luſtes.

R. S—z.

(Beidsama puſſe nahkofchâ neddelâ.)

Lihds 26. Oktober pee Nihges irr atnahkufchi 1206 fuggi un aisbraukufchi 1159.

Wrihw drikkht. No juhrmallas-gubbernementu augſtas waldifchanas puſſes:

Dr. E. E. Napierſky.